

Flanders Knowledge Area vzw

---

tussentijdse adviesnota - aanbeveling

de 20-20-doelstelling m.b.t. de hogeronderwijsmobiliteit

operationalisering: inhoud dataregistratie

3 februari 2013

Situering

Het Leuven / Louvain-la-Neuve Communiqué, april 2009, stelt dat in 2020 minstens 20 % van de afgestudeerden in de Europese hogeronderwijsruimte een studie- of stageperiode in het buitenland achter de rug moet hebben.

De interpretatiewijze van de 20-20-doelstelling roept vragen op. Er wordt, op het niveau van de raad van bestuur van Flanders Knowledge Area [Flamenco vzw] aangedrongen op overleg op Vlaams niveau om de concrete modaliteiten vast te leggen. Bovendien is gebleken dat de gebruikte berekeningswijzen binnen de instellingen niet op elkaar zijn afgestemd.

Tijdens de vergadering van de raad van bestuur van Flanders Knowledge Area [Flamenco] van 25 januari 2011 wordt een werkgroep ingesteld om inzake de praktische modaliteiten betreffende de 20-20-doelstelling rond studentenmobiliteit in het hoger onderwijs, een advies te formuleren.

De eerste versie van de adviesnota wordt goedgekeurd door de raad van bestuur van Flanders Knowledge Area [Flamenco] tijdens de vergadering van 10 mei 2011. De nota wordt voor commentaar aan de hogeronderwijsinstellingen gestuurd. Er worden 8 reacties ontvangen en 1 vanwege het secretariaat voor Universitaire Ontwikkelingssamenwerking (VLIR-UOS). Tijdens een overleg van de werkgroep op 28 november 2011 worden de commentaren besproken en in de nota geïntegreerd. De raad van bestuur van Flanders Knowledge Area [Flamenco] keurt tijdens de vergadering van 24 januari 2012 de adviesnota *De 20-20-doelstelling m.b.t. de hogeronderwijsmobiliteit: definities en criteria die gebruikt worden om de studentenmobiliteit te meten en te registreren*, goed. De adviesnota wordt eveneens goedgekeurd door het VLUHR-bestuurscomité Internationalisering en Ontwikkelingssamenwerking tijdens de vergadering van 29 maart 2012. De adviesnota wordt overgemaakt aan de minister voor Onderwijs, Pascal Smet, aan de administratie Onderwijs en Vorming en aan het breed netwerk van Vlaamse hogeronderwijsinstellingen en koepelorganisaties.

Tijdens de EHEA ministeriële conferentie van april 2012 worden m.b.t. de registratie van studentenmobiliteit volgende criteria aangegeven:

- *credit mobility: 15 ECTS-credit points or 3 months within any of the three cycles,*
- *degree mobility: stays in which a degree is obtained abroad.*

Tijdens de bijeenkomst van de ministers wordt opnieuw aangedrongen op een systematisch en betrouwbaar systeem van dataverzameling. Het is met het oog op dat aspect dat vanuit Flanders Knowledge Area [Flamenco] i.s.m. DHO (Databank Hoger Onderwijs) de werkzaamheden worden verdergezet. Eurostat werkt op dit ogenblik aan een methodologische handleiding om de gegevens aan te leveren. De werkgroep kon enkele voorlopige versies hiervan inkijken.

In de werkgroep Mobiliteit 20-20 zijn alle associaties vertegenwoordigd (1 vertegenwoordiger van een hogeschool en 1 vertegenwoordiger van de universiteit) en is ook een vertegenwoordiger van het departement Onderwijs & Vorming aanwezig.

Voorliggende nota wordt besproken tijdens de vergadering van het VLIHR bestuurscomité Internationalisering & Ontwikkelingssamenwerking van 31 januari 2013. Het project wordt ondersteund door het bestuurscomité. De werkgroep zal de werkzaamheden verder zetten. Voorliggende tussentijdse aanbeveling zal worden gestuurd aan het kabinet van de minister van Onderwijs en (ter kennisgeving) aan het netwerk van Vlaamse hogeronderwijsinstellingen.

Opdracht

De kernopdracht van de werkgroep is om de om de registratie van inkomende en uitgaande mobiliteit (1) te standaardiseren over de instellingen heen en, (2) de registratietool te standaardiseren op het niveau van de DHO . Er dient derhalve een datasjabloon te worden opgesteld waarin alle noodzakelijk informatie samengebracht wordt met inbegrip van de reeds in DHO aanwezige gegevens als basis voor alle vereiste rapporteringen.

Eerste doelstelling is dus om de huidige datastromen te optimaliseren en geen nieuwe inputnoden of -verplichtingen op te leggen t.a.v. de hogeronderwijsinstellingen.

Het is derhalve niet de bedoeling om een advies / aanbeveling te formuleren voor het bouwen van een nieuwe databank. De dataontsluiting m.b.t. mobiliteitsregistratie dient optimaal aan te sluiten bij de bestaande en reeds ontwikkelende systemen. De koppeling / integratie van de databanken zorgt ervoor dat de informatie in de specifieke fiche, per student, beschikbaar is.

Naast het bepalen van het theoretisch kader, dient bij het opstellen van een dergelijk sjabloon ook aandacht besteed te worden aan de operationele topics, en de topics die momenteel binnen de respectieve administraties niet expliciet worden geregistreerd / benoemd.

Het geheel dient te worden benaderd vanuit: (1) de inventarisatie van datgene wat nu al beschikbaar is op het niveau van de hogeronderwijsinstellingen en de centrale administraties, (2) de behoeften, (3) de regionale / Europese richtlijnen, (4) de rapportagenoden ten behoeve van o.m. de Vlaamse overheid, EPOS en Europese onderwijsprogramma's zoals Erasmus Mundus.

In een eerste fase wordt door de werkgroep een inventaris gemaakt van de beschikbare databanken op het niveau van de hogeronderwijsinstellingen en DHO, gerelateerd aan de (verplichte) rapportages. Deze inventarisatie gebeurt aan de hand van voorbeelden die door de hogeronderwijsinstellingen worden gestuurd aan het secretariaat van Flanders Knowledge Area [Flamenco]. Na een rondvraag werden 16 reacties van individuele instellingen ontvangen. Aansluitend onderzoekt de werkgroep volgende topics in functie van een te formuleren advies / aanbeveling:

- inhoudelijke definiëring / bepaling van de in de databanken op te nemen velden / gegevens (te ontsluiten topics) rekening houdend met de finale rapportage (rapporten, statistieken, standaarden opgelegd door de toezieende overheden, ...),
- structurele opbouw,
- technische implicaties / mogelijkheden / eisen,
- correlaties tussen de registratieniveaus en het vaststellen van de richtingen en kanalen via dewelke de (geautomatiseerde) input en output dient te verlopen.

Tijdens vervolgoverleg van de werkgroep zullen de bronanalyse en de behoeftenanalyse verder op elkaar worden afgestemd. Deze oefening dient te resulteren in een matrix waarin de input-, registratie-, informatie- en rapportagestromen via correlatie met elkaar in verband worden gebracht en derhalve optimaal op elkaar worden afgestemd. (Deze werkzaamheden startten op 31 januari 2013).

Een eerste luik betreft de uitgaande mobiliteit. Aansluitend zal een advies / aanbeveling worden geformuleerd over inkomende mobiliteit. De werkgroep heeft van in het begin rekening gehouden met de noodzaak tot rapportering van inkomende mobiliteit op Vlaams niveau en gaat ervan uit dat die uiteindelijk via hetzelfde datasjabloon zal kunnen gebeuren. Andere vormen van mobiliteit (vb. Leonardo, Comenius) zullen ook gerapporteerd moeten worden,

maar behoren voorlopig niet tot de opdracht van de werkgroep. T.z.t. zal ook een advies worden geformuleerd over standaarddocumenten (vb. *learning agreement*) en *work flows*.

Het voorliggende advies dient derhalve gelezen te worden als een tussentijdse aanbeveling.

Algemene principes

Na vergelijking van de verschillende methodes (registratiesystemen) die worden gebruikt binnen de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen, kan worden gesteld dat de processen wat betreft de administratieve ontsluiting en opvolging van studentenmobiliteit gelijklopend of op zijn minst vergelijkbaar zijn.

Het uitgangspunt van de hertaling van de aanbevelingen uit de adviesnota naar een operationeel ontsluitings- en rapportagesysteem is: de gegevens van de gevalideerde internationale ervaringen worden opgeslagen in de centrale databank via een optimalisering van bestaande systemen en structuren en zijn de basis voor rapportage. Daarbij wordt geanticipeerd op datgene wat de hogeronderwijsinstellingen aan informatie nodig hebben t.b.v. interne analyses en kwaliteitscontroles, en wordt rekening gehouden met de (officiële) rapportages die t.a.v. de diverse (overheids)instanties en (financierende) instellingen dienen te worden voorgelegd. In die optiek wordt een onderscheid gemaakt tussen: rapporteringsbehoefte en operationele behoefte. Voor de hogeronderwijsinstellingen betekent dit dat ook ten behoeve van instellinggebonden rapportages gegevens zullen kunnen worden opgehaald vanuit het centraal beheer, en dat parallelle registraties worden vermeden.

Afstemming op het niveau van dataontsluiting zal nodig zijn, eventueel met extra input vanwege instellingen, en agentschappen (vb. Epos), maar in principe zullen de bestaande structuren en systemen niet dienen te worden aangepast. Mogelijk zullen wel nieuwe gegevens geregistreerd moeten worden om te voldoen aan de Europese rapporteringen (vb. land van laatst behaald secundair diploma)

Definities in het kader van voorliggend advies / aanbeveling

In de context van deze adviesnota / aanbeveling worden de kernbegrippen als volgt gedefinieerd:

Mobiliteit:

- *Credit mobility*, zowel binnen als buiten Europa.
- Het verwerven van een opleidingsonderdeel, of een deel van een opleidingsonderdeel in het buitenland, inclusief bachelorproef, thesis, scriptie, masterproef, eindwerk, stages, veldwerk, summer school, enz. in de mate dat deze deel uitmaken van het curriculum. Dat wil zeggen: in de mate dat deze expliciet gevalideerd worden met ECTS-credits binnen een opleiding en er een evaluatiedocument (dus niet noodzakelijk een cijfer) wordt opgesteld door de ontvangende organisatie.
- Projecten in het kader van initiatieven als Internationalisation @ home worden niet als mobiliteit beschouwd. *Virtual mobility* (online leren) wordt op dit ogenblik niet meegeteld als mobiliteit. Een gevalideerd verblijf in het buitenland in het kader van een dergelijke activiteit (fysieke overschrijding van een grens) wordt wel meegeteld.
- *Degree mobility* (verticale mobiliteit vb. behalen van Ba in één land en Ma in een ander) behoort niet tot de opdracht van de werkgroep

Gevalideerd: geldig verklaard, goedgekeurd, academisch erkend als opleidingsonderdeel of als internationaal deel van een opleidingsonderdeel (vb. masterproef) binnen een curriculum.

Opleiding: een samenhangend geheel van georganiseerde scholings-, trainings- en vormingsactiviteiten na afloop waarvan een diploma uitgereikt kan worden en een graad verleend.

Headcount: de telling, per studiegebied, van de individuele student. Alle met ECTS-credits gevalideerde mobiliteitsperiodes worden dus cumulatief verrekend, dus binnen de cyclus (Ba of Ma) en over de cycli heen (Ba gevolgd door Ma). In dat opzicht zal er een Europese en een Vlaamse norm zijn.

Ook korte termijnmobiliteit dient geregistreerd te worden (minder dan 15 ECTS-credits). Wat betreft de dataregistratie (en de telling van de mobiliteiten) per cyclus worden volgende principes aangehouden:

- bachelor-na-bachelor wordt geteld op het niveau: bachelor,
- master-na-master wordt geteld op het niveau: master,
- Een taalopleiding die niet aan de eigen instelling maar in het buitenland wordt gevolgd wordt beschouwd als mobiliteit en wordt als volgt geregistreerd:
  - wanneer de taalopleiding wordt gevolgd aansluitend bij (voorafgaand aan) een mobiliteitsprogramma, dan wordt deze taalopleiding samen met het programma geteld als één mobiliteit,
  - wanneer de taalopleiding niet aansluitend op een mobiliteitsprogramma wordt gevolgd, dan worden beide verblijven in het buitenland geteld als afzonderlijke (korte) mobiliteiten. In vele gevallen zal een dergelijke opleiding niet gevalideerd worden en dus niet meetellen voor de finale berekening van het aantal studenten met een internationale ervaring.

Het gebruik van de *study area* ISCED-codes wordt aanbevolen omdat deze een internationale standaard zijn (UNESCO / OECD / Eurostat). Toepassing: de *study area* ISCED-codes kunnen tot 4 cijfers worden ingevoerd, maar om de studiegebieden globaal en in ruimere context te clusteren (mede t.b.v. de rapportage) worden deze op het niveau van de programmering gegroepeerd tot 3 cijfers.

Thema's (gedetailleerd uit te werken in een matrix)

De oplijsting (dataregistratie) van de diverse topics gebeurt aan de hand van volgende thema's:

1. persoonsgebonden gegevens en voortraject

Dit datacluster bevat informatie t.b.v. de identificatie van de student, de contactgegevens, het voortraject en de gevolgde opleiding.

De gegevens zijn bekend bij de hogeronderwijsinstelling (vb.: naam, voornaam, geboorteplaats, geboortedatum, studentnummer) of binnen DHO (uniek identificatienummer vb. rijksregisternummer, ...). Wat betreft het voortraject zullen de plaats, de naam van de instelling en de gegevens van het diploma (naam, ISCED *study area* code, aantal ECTS-credits, cyclus) geregistreerd worden voor wat betreft het diploma secundair onderwijs en (wanneer van toepassing) elk voorafgaand en behaald ander hogeronderwijsdiploma.

Op Europees niveau wil men voor deze rapportering nationaliteit van oorsprong vervangen door het land waar het laatste secundair diploma behaald werd. Een Nederlander die in Vlaanderen secundair onderwijs heeft gevolgd en nadien op Erasmus-uitwisseling naar Nederland gaat zal dus ook internationaal mobiel zijn. Het *opleidingsjaar* (dat in principe niet meer bestaat als gevolg van de flexibilisering) zal, in dialoog met Epos, goed gedefinieerd moeten worden (varianten: opleidingsfase, trajectschijf, structureel programmaonderdeel, deliberatiepakket). De term wordt hier gebruikt omdat hij voorkomt binnen de rapportage aan Epos.

2. *instellingsgegevens buitenland (gastinstelling)*

Dit datacluster bevat informatie over de (buitenlandse) hogeronderwijsinstelling, en voor wat de stages betreft: de organisatie, de onderneming, het bedrijf. Deze registratie zal rekening moeten houden met een unieke registratiecode van een commercieel bedrijf of een organisatie, het land waar het gevestigd is e.d. . Er zal worden onderzocht of gebruik kan gemaakt worden van bestaande (Europese) databanken (ref. NACE voor de sector). De werkgroep beveelt ook aan te registreren of de instelling geaccrediteerd is (te definiëren) of reeds door een Vlaamse instelling op centraal niveau op betrouwbaarheid werd onderzocht.

Een probleemgebied is het onderscheid Vlaanderen / Wallonië en de operationalisering van (internationale) bedrijven en organisaties in Brussel.

3. *programma's en type mobiliteit*

Onder *programma's* wordt verstaan: het type programma of financieringsprogramma of samenwerkingsverband waarbij de student aansluit voor studie / stage in het buitenland, vb. Erasmus, bilaterale akkoorden, VLIR-UOS, Erasmus Mundus, eigen initiatief van de student (vrijwillig), enz.

Met *type mobiliteit* wordt bedoeld: studie, stage, onderzoek, thesiswerk, veldwerk, taalvoorbereiding, ...

Het advies zal ook enkele velden definiëren die per mobiliteit dienen opgenomen te worden. Voorbeeld: duur van de mobiliteit (zal automatisch worden berekend op basis van de ingegeven start- en einddatum), opgenomen studiepunten, verworven (d.w.z. gevalideerde) studiepunten binnen het diplomatraject, ECTS-credits buiten diploma. Wat betreft de gegevens over de talenkennis zal worden aangesloten bij de informatie die door Epos wordt opgevraagd: Is de onderwijstaal de taal van het gastland? Is de communicatietaal de taal van het gastland? Wat is de communicatietaal?

Met betrekking tot competenties los van ECTS-credits zal nagegaan moeten worden hoe die mogelijk gevaloriseerd kunnen worden.

4. *studiepunten en opleidingsonderdelen*

Het niveau van het opleidingsonderdeel wordt overgenomen uit een Learning Agreement (code, naam, ECTS-credits, ...). Er wordt dus ook met delen van opleidingsonderdelen gewerkt. Het is aan de instellingen om te bepalen hoeveel ECTS-credits binnen een opleidingsonderdeel toegekend worden aan een internationale ervaring (b.v. onderzoek in het kader van de masterproef, buitenlandse stage, ...).